

ARJAN BOSSCHER · STOFFER VAN DER LAAN
JOS BUTER · WILLEKE DOORNBOS

11.

TRAJECTEN OP MAAT VOOR THUISZITTERS

In de regio Groningen hebben de gemeente Oldambt, samenwerkingsverband PO 20.01 en samenwerkingsverband V(S)O Groningen Ommelanden de handen ineen geslagen om het aantal thuiszitters terug te dringen. Twee aanpakken in Winschoten (gemeente Oldambt) leveren een belangrijke bijdrage aan die doelstelling. Willeke Doornbos, directeur van samenwerkingsverband VO Ommelanden vertelt erover, samen met twee betrokkenen: Arjan Bosscher, schoolcoördinator van VSO de Meentschool en Jos Buter, namens de tussenvoorziening van het Dollard College 'Wieder' en het Centrum voor Scholing en Training (C.S.T.) van Reik, een instelling voor mensen met een licht verstandelijke beperking.

Op dit moment zijn er in deze regio volgens de registratie van de scholen van de samenwerkingsverbanden 21 (ingeschreven) thuiszitters in vo/vso en 8 in het primair onderwijs. Twee aanpakken in Winschoten slagen erin om (dreigende) thuiszitters, vaak met een gecompliceerde problematiek, terug te leiden naar school, werk of dagbesteding. Kern van de aanpak? Maatwerk, bezieling en lokale samenwerking.

GEEN HOKJES

De pilot van de Meentschool, een so/vso-school in Winschoten, richt zich op jongeren met een verstandelijke beperking, met of zonder toelaatbaarheidsverklaring. Vaak hebben deze thuiszitters een bijkomende complexe problematiek. Kern van de aanpak is om in een korte tijd - maximaal drie maanden - een maatwerktraject uit te voeren waarmee de jongeren naar een passende plek in het speciaal onderwijs, een dagbestedingsvoorziening of naar een (beschermd) werkplek worden geleid. Bosscher: "Je kunt deze groep niet in een hokje plaatsen, dus we bekijken het echt individueel. Voor jongeren die tijdelijk of langdurig specialistische ondersteuning nodig hebben, hebben we twee groepen ingericht: de structuurgroep en de onderwijszorggroep."

De structuurgroep is voor jongeren met een verstandelijke beperking die het binnen de reguliere so/vso-groep niet redden, omdat ze gecompliceerde ondersteuningsbehoeften hebben. Het gaat om leerlingen met alle uitstroomprofielen, die veel behoefte hebben aan structuur. In de onderwijszorggroep kunnen jongeren terecht met een laag cognitief niveau (IQ < 36) en bijkomende beperkingen. Zij hebben zeer professionele hulp nodig om zich te kunnen ontwikkelen. In de onderwijszorggroep ligt de nadruk op zelfredzaamheid en het versterken van sociaal-emotionele en praktische vaardigheden. "Er

zijn relatief veel jongeren die specialistische ondersteuning nodig hebben”, vertelt Bosscher. “Er zitten gemiddeld 9 leerlingen in de structuurgroep en 9 in de onderwijszorggroep. Op onze school, die 68 leerlingen heeft, is dat ongeveer 30 procent van de populatie.”

MINDSET

De tweede aanpak is gericht op thuiszitters die kunnen doorstromen naar regulier (of speciaal) onderwijs (85%), dagbesteding of de arbeidsmarkt. Tussenvoorziening Wieders, verbonden aan het Dollard College, en het Centrum voor Scholing en Training (CST) van Reik, werken al jaren intensief samen om voor elke jongere een traject op maat samen te stellen. Afhankelijk van de behoeften van de jongeren, maken schoolgerichte activiteiten, stages en trainingen deel uit van het programma. Dat Wieders en het CST hierin samenwerken heeft grote meerwaarde, vertelt Buter. “We versterken elkaar en zetten de expertise over en weer in. De medewerkers van het CST zijn experts in het omgaan met gedragsproblematiek en wij zijn goed thuis in onderwijs. Het is dan ook heel effectief dat we sinds een aantal jaren onder één dak zitten. Samen bekijken we welk toeleidingstraject het meest kansrijk is en welke partijen daarbij moeten worden ingeschakeld.”

Want dat is kenmerkend voor beide aanpakken: de nauwe samenwerking met

andere relevante partijen, zoals jeugdhulp (CJG), de gemeente (leerplicht), scholen, het trainings- en diagnosecentrum van de gemeente (TDC), het UWV en bedrijven. Samen met de beleidsmedewerker van de gemeente is bekeken hoe de expertise van verschillende partners kan worden gebundeld, zodat elke jongere een traject op maat kan doorlopen. Wat de samenwerking tussen al die partijen enorm vergemakkelijkt, is het feit dat op beide locaties veel van deze organisaties zijn gehuisvest op hetzelfde terrein. “De lijnen zijn kort”, stelt Bosscher. “Daardoor kun je snel handelen en bureaucratische procedures voorkomen. Dat is heel belangrijk bij deze doelgroep, dat je direct de stappen kunt zetten die nodig zijn.”

Een ander kenmerk van de aanpakken is dat jongeren niet worden ‘opgegeven’. Het woord ‘bezieling’ valt veelvuldig als Bosscher en Buter uitleggen hoe zij de jongeren benaderen. Buter: “We werken toe naar de voor de jongere best passende plek. Uitgangspunt is: als het vandaag niet lukt, dan is er morgen weer een nieuwe kans. En als wij het niet kunnen, dan halen we er iemand bij die ons daarbij kan helpen. We laten jongeren niet vallen en ze mogen zijn wie ze zijn.” Doornbos: “Dat is de allerbelangrijkste succesfactor van deze aanpakken: de *mindset* van de mensen die het doen.”

EXPERTISEBEKOSTIGING

De aanpakken worden onder meer mogelijk gemaakt dankzij financiële middelen van de samenwerkingsverbanden po en vo. Doornbos: “We hebben ervoor gekozen om deze werkzaamheden niet per leerling, maar door middel van expertisebekostiging te financieren. Want als je zulke voorzieningen goed wilt neerzetten, dan moeten de betreffende partijen beschikken over een bepaalde inzet en expertise die ze snel kunnen inzetten.”

Buter en Bosscher geven talloze voorbeelden van thuiszitters met een (zeer) ernstige problematiek, die succesvol naar een passende plek zijn geleid. Omdat de aanpak zo goed werkt, is het de bedoeling om ook elders in de regio dergelijke projecten op te zetten. Dat is relatief eenvoudig, omdat in Groningen jeugdhulp provinciebreed is ingekocht, onder andere een aantal integrale producten die zijn gericht op het verminderen van schooluitval en thuiszitten. “Daardoor kunnen we wat hier in Winschoten gebeurt ook in samenwerking met andere gemeenten gaan opzetten”, zegt Doornbos. “We zijn daarover nu in gesprek met drie andere gemeenten. Vanwege de grote fysieke afstanden in de regio, is het belangrijk om juist deze jongeren thuis nabij te kunnen ondersteunen. We zien bovendien dat de aanpak in Winschoten een aanzuigende werking heeft. Ook daarom is het goed dat deze aanpak op meer plaatsen wordt uitgevoerd. Het zal niet overal op precies

dezelfde manier gaan en dat hoeft ook niet, maar het is mooi dat we op andere plekken kunnen profiteren van de ervaringen in Winschoten.”

TIPS

- Werk nauw samen met (niet teveel verschillende) vaste partners.
- Zijn de partners ervan overtuigd dat een jongere baat heeft bij een bepaalde actie: doe het (ook als het misschien niet helemaal volgens de regels is).
- Vermijd bureaucratie en procedures. Koppel expertise (bekostiging) vanuit gemeente en onderwijs en richt het zo in, dat de mensen direct met een jongere aan de slag kunnen.

MEER INFORMATIE

Willeke Doornbos

w.doornbos@passendonderwijsgroningen.nl

Jos Buter

buj@dollardcollege.nl

Arjan Bosscher

a.bosscher@sooog.nl